

LAUSUNTO

Viite: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi vammaispalvelulaki (diarinumero VN/12531/2021)

Allergia-, iho- ja astmaliitto on antanut lausunnon hallituksen esitykseen vammaispalvelulainsäädännön uudistamisesta.

Hallituksen esityksessä vammaispalvelulaki säädetäisiin keskeisistä vammaisen henkilön osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä välttämätöntä huolenpitoa turvaavista palveluista. Hyvinvointialueella olisi näihin palveluihin pääosin erityinen, määrärahoista riippumaton järjestämisvelvollisuus.

Vammaispalvelulaki on tarkoitettu vammaisten ihmisten erityispalveluja turvaavaksi laiksi tilanteisiin, joissa yleiset sosiaalipalvelut eivät ole riittäviä. Tietty vamma tai diagnoosi ei määrittäisi oikeutta palveluun eikä rajaisi henkilöä kategorisesti pois erityispalveluiden piiristä, vaan ratkaisevaa olisi vammaisuudesta aiheutuva toimintakyvyn heikentyminen.

Allergia-, iho- ja astmaliitto pitää ikääntymisrajausta haasteellisenä yksilöiden oikeuden toteutumisen kannalta, mistä voi olla seurauksena se, että sairauden etenemisestä johtuva toimintakyvyn heikkeneminen ja vammautuminen määritellään johtuvaksi korkeasta iästä, vaikka kyse on sairauden etenemisestä, vammasta tai pitkäaikaissairaudesta. Tämän vuoksi on tärkeää, että lakia tulkitaan asiakkaan edun näkökulmasta ja henkilö saa tarvitsemansa avun. Lisäksi tulee varmistaa, että sosiaalipalvelujen ammattilaisilla on riittävä osaamisinen yksilöllisen tuen ja avun tarpeen arviointiin.

Allergia-, iho- ja astmaliitto kannattaa liikkumisen tuen toteuttamistapojen monipuolistamista ja katsoo niiden edistävän palveluja tarvitsevien ihmisten yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista, liikkumisen vapautta ja itsemääräämisoikeutta.

Esityksessä korostuva tarveperusteisuus voi edistää vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada myös liikkumisen tukea tarpeidensa mukaan toteutettuna: vammaisen henkilön yksilöllisen liikkumistarpeen ja asiakkaan edun tulisi olla toteutustavan valinnan perusteena.

Säännös liikkumisen tuen määrästä herättää huolta. Säännös jättää liikkumavaraa hyvinvointialueelle ja vaarana on, että joissakin tapauksissa myönnetty matkojen määrä saattaa jäädä liian pieneksi eikä vastaa aidosti vammaisen henkilön tarvetta.